

SEGONA EDICIÓ

PREMI CÀTEDRA TIM

Flash Informatiu 3 (2023)

Amb la col·laboració de:

Universitat de Lleida
Càtedra de Turisme
d'Interior i de Muntanya

Segona edició Premi Càtedra TIM

-

Resum executiu dels treballs guanyadors

Desembre de 2023

Direcció: Eduard Cristóbal

Sotsdirecció: Daniel Paül

Redacció: Jaume Macià

Imatge de portada: Fageda de Conangles, Val d'Aran (Font: aralleida.cat)

Flash Informatiu 3 (2023)

Amb la col·laboració de:

Universitat de Lleida
Càtedra de Turisme
d'Interior i de Muntanya

Diputació de Lleida
Patronat de Turisme

INTRODUCCIÓ

El premi Càtedra TIM és un premi patrocinat per la Diputació de Lleida en el marc de la Càtedra “Turisme d’Interior i de Muntanya” de la Universitat de Lleida i el Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida, ofert al millor Treball Final de Grau i Treball Final de Màster que tingui com a aspecte principal el turisme d’interior i de muntanya a les terres de Lleida.

Aquest any 2023 s’ha celebrat la segona edició del Premi Càtedra TIM, en el qual s’han presentat treballs finals de grau i de màster corresponents al cursos 2021/22 i 2022/23. El premi està dotat amb 500€ per al millor TFG i 1.000€ per al millor TFM.

Tots els treballs presentats han destacat per la seva la seva qualitat i l’aposta que fan per a l’estudi i el coneixement del turisme a les Terres de Lleida. Pel que fa als treballs guanyadors s’ha considerat que els dos treballs premiats, tant en la categoria de TFG com de TFM, són un molt bon exemple de la transferència de coneixement que vol impulsar aquesta Càtedra, fruit de la voluntat d’unir esforços entre la Universitat de Lleida i el Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida.

Treballs guanyadors:

• Premi al Millor Treball Final de Grau

Miquel Gimeno i Viñas pel treball **La biomassa com a experiència turística a la Val d’Aran.**

Tutora: Blanca Escardíbul Ferrá (UdL)

• Premi al Millor Treball Final de Màster

Gemma Miquel i Torres pel treball **“Paissetja’t” per la serra de Montclús (la Noguera).**

Tutor: Jordi Blay Boqué (URV)

El jurat d'aquesta segona edició ha estat format per Eduard Cristóbal Fransi, doctor en Economia i director de la Càtedra; Juli Alegre Alcázar, cap de Promoció i Màrqueting del Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida, que ha actuat com a representant del Patronat de Turisme de la Diputació de Lleida; Daniel Paül Agustí, doctor en Geografia i sotsdirector de la Càtedra; i Jaume Macià Amorós, geògraf i secretari de la Càtedra.

RESUM EXECUTIU DELS TREBALLS GUANYADORS

Millor Treball Final de Grau

Miquel Gimeno Viñas

La biomassa com a experiència turística a la Val d'Aran.

El projecte sorgeix arrel de la necessitat que el promotor detecta a l'Aran de gestionar els boscos d'una manera sostenible i trobant un públic objectiu proper (el sector turístic que en èpoques hivernals fa ús d'aquest recurs) però que no sempre troba un servei adaptat a les seves necessitats, com és ara poder gestionar fàcilment els estocs i detectar punts màxims de consums. Gràcies a les solucions que s'ofereixen es cobreix la necessitat d'un sector potencial i alhora d'un ecosistema forestal.

L'empresa que teòricament es planteja posar en marxa en aquest treball és una societat limitada ubicada a la Val d'Aran i dedicada a servir llenya al sector turístic com a client principal mitjançant un sistema d'optimització del temps d'entrega i de gestió. Una empresa dedicada al subministrament de llenya al sector turístic i els habitatges de l'Aran com a nínxol de mercat principal per a l'aprofitament dels boscos aranesos. El seu objectiu principal seria posicionar-se com una alternativa complementària al turisme per tal de fer front a possibles situacions econòmiques i d'ocupació adverses fruit de l'actual concentració de l'activitat econòmica basada en el turisme i davant la possibilitat de veure's l'economia de l'Aran afectada per condicions climàtiques que podrien obligar a reduir certes activitats turístiques ara habituals.

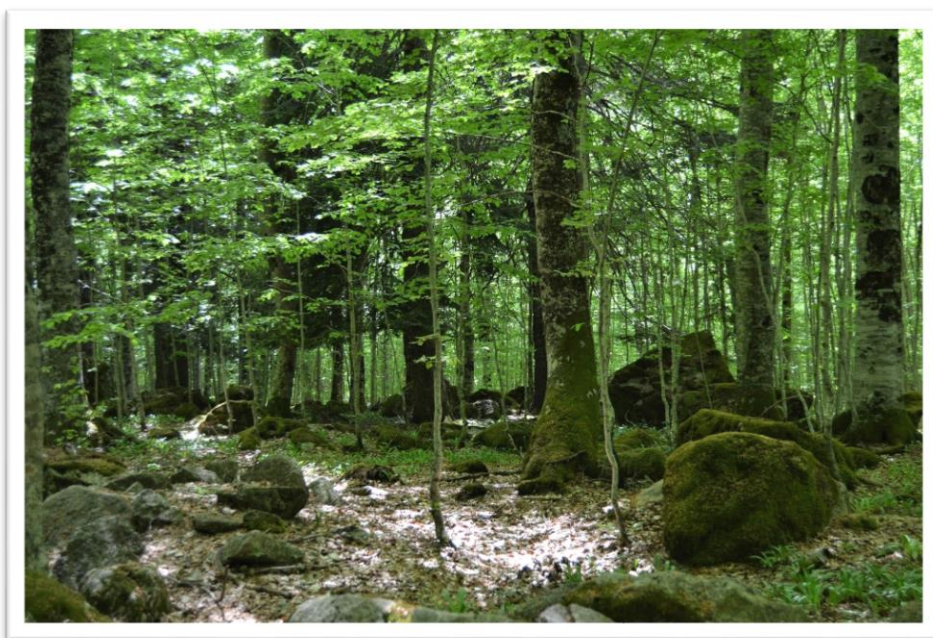

Imatge del Bosc de Varicauba, Val d'Aran. (Font: visitvaldaran.com)

La proposta en aquest treball és la posada en marxa del model de negoci que a llarg termini ha de permetre la seva escalabilitat en altres indrets potencials.

L'empresa es situa en un entorn on la disponibilitat de recursos és abundant, essent fàcil així l'obtenció de matèria primera per al desenvolupament de la seva activitat. A més, la climatologia de la zona afavoreix una reducció lleugera de l'estacionalitat donat que en comparació amb altres indrets del territori, els mesos de fred són més extensos i intensos, fet que afavoreix la rotació d'estocs i l'època de campanya.

Es tracta d'un projecte potencialment escalable a d'altres zones del Pirineu Català, el Pirineu Francès, o bé d'altres indrets arreu de Catalunya o d'Espanya en que hi hagi un flux de turisme elevat i es disposi alhora de recursos naturals i existeixi una predisposició per part de les administracions públiques per a gestionar els boscos de manera sostenible.

Imatge de la fageda de Conangles , Val d'Aran. (Font: aralleida.cat)

A més, la implementació d'un projecte d'aquestes característiques a l'Aran representa una oportunitat per a crear llocs de treball alternatius a la massificació turística i fomentar la creació de mà d'obra qualificada en un sector aparentment mancat. El projecte rep el nom de "Llenyes de l'Aran", que se'ns dubte dona peu a identificar ràpidament l'objecte d'activitat de l'empresa i la ubicació on es desenvolupa aquesta.

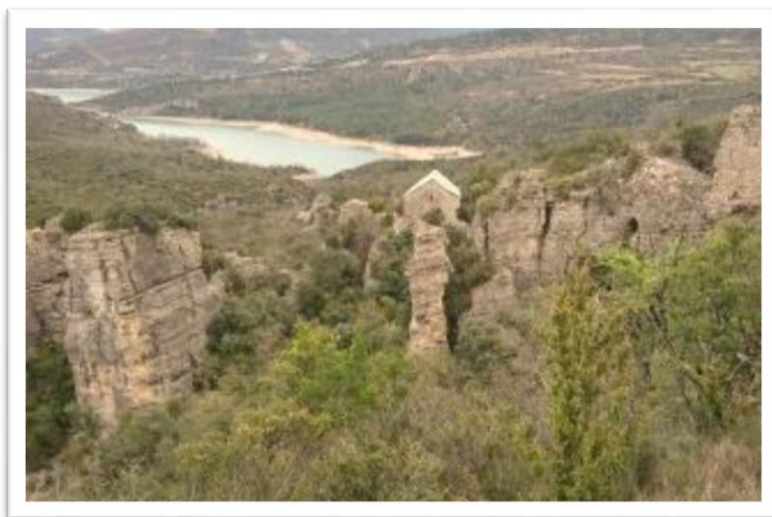
Millor Treball Final de Màster

Gemma Miquel i Torres

“Paissetja’t” per la serra de Montclús (la Noguera).

Aquesta recerca aplicada ha esdevingut el resultat d’una anàlisi territorial d’una àrea rural de mitja muntanya com és la serra de Montclús, i la conceptualització d’una iniciativa sorgida de les necessitats i oportunitats replantejades. Així doncs, des de l’afany d’incentivar el coneixement del patrimoni cultural i històric local i la necessitat de reactivació socioeconòmica d’una zona rural afectada pel despoblament, l’abandonament i l’envelliment de la seva població s’ha ideat el projecte “Paissetja’t” amb l’objectiu principal de crear una proposta de gestió integral, innovadora i sostenible que fomenti la divulgació, la valorització i la conservació del patrimoni històric, arquitectònic i paisatgístic de l’entorn de la Serra de Montclús i Àger.

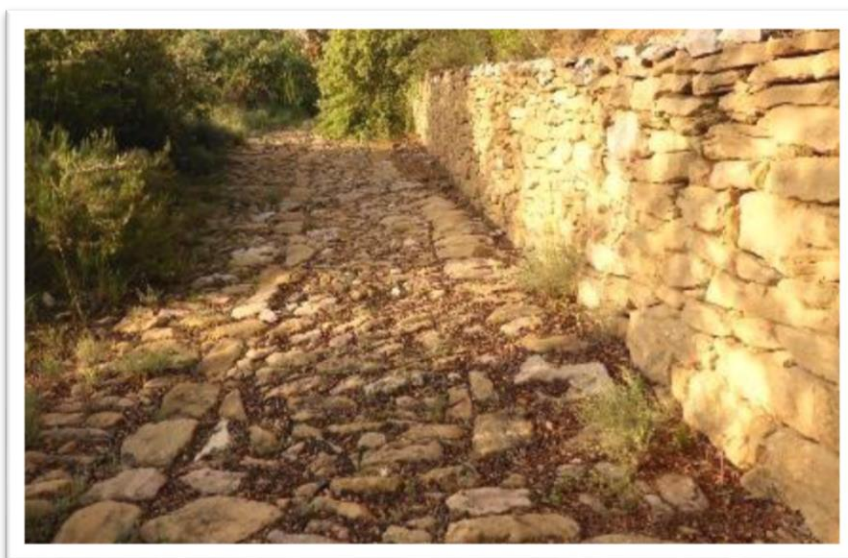
És per això que aquest treball es planteja en tres grans blocs. El primer consta en definir les principals dinàmiques historicoculturals de l’àrea de la serra de Montclús a través d’un anàlisi de les transformacions sofertes del paisatge històric. Això és, s’han escollit diferents elements arquitectònics i culturals del paisatge (masos, despoblats, fortificacions, etc.) diagnosticant l’estat de tal patrimoni tenint en compte una sèrie d’ítems com el nivell de protecció, l’estat, l’accessibilitat, la toponímia o el seu espai immediat. Mitjançant la comparativa amb cartografia històrica, consultant plans urbanístics o treballs acadèmics d’història, geografia i paisatgisme local s’ha pogut constatar la importància i els canvis significatius dels elements patrimonials escollits.

Vistes de la parròquia de Sant Urbà del Montclús a la Serra de Montclús (la Noguera), amb el pantà de Camarasa de fons. (Font: G. Miquel, 2023)

En segon lloc, ha sigut necessari realitzar un diagnòstic socioeconòmic del territori (en aquest cas, consultant dades del municipi d'Àger, el terme municipal que abasta més regió de la serra de Montclús) per prendre en consideració la potencialitat turística del territori tenint en compte els factors socials, naturals, demogràfics, econòmics i geogràfics de la zona. Per tant, s'han tingut en compte les dinàmiques de la oferta, la demanda i la tendència del sector serveis i turístic cap a un model de decreixment i mobilitat lenta.

Finalment, considerant la importància dels elements patrimonials que encara es conserven i la necessitat d'implementar una estratègia per difondre i recuperar tal coneixement —i per tant, el coneixement de tot el territori— per una banda, i combatre la problemàtica de l'estacionalitat turística, el despoblament i la crisi ambiental per l'altra, es concreta la proposta de "Paissetja't". Aquesta és una activitat d'oci i cultural didàctica consistent en intentar assolir un conjunt de cinc itineraris mitjançant el joc d'orientació i la descoberta de pistes amb l'objectiu final de descobrir quina paraula s'amaga darrere de cada ruta seguint per ordre els punts indicats en cada mapa. Totes les preguntes tenen a veure amb la història cultural i natural de la serra de Montclús i l'objectiu és descobrir els elements culturals i arquitectònics del paisatge i la història que s'hi amaga darrere d'una forma dinàmica i diferent.

Via romana d'Àger al seu pas per la Serra de Monclús (la Noguera). (Font: G. Miquel, 2023)

Aquest plantejament ha sorgit de les necessitats de promoure la mobilitat alternativa, atraure un turisme lent i conscient amb l'entorn (un públic familiar i jove), desestacionalitzar l'oferta d'activitats d'oci de la zona, situar el nucli de Fontdepou com a centre de l'activitat per tal de diversificar l'ocupació del municipi d'Àger i col·laborar amb altres agents i entitats públiques i privades del territori per generar sinergies entre diversos sectors i afavorir l'experiència per tal d'atraure població resident.

Flash Informatiu 3 (2023)

